

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Michala Bobka, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **Ing. P. G., MBA**, zast. Mgr. et. Mgr. Jiřím Flamem, Ph.D., advokátem se sídlem Rohanské nábřeží 671/15, Praha 8, proti žalovanému: **nejvyšší státní tajemník**, se sídlem Jindřišská 967/34, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2020, č. j. MV-29880-15/OSK-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 6. 2024, č. j. 31 Ad 12/2020 - 298,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Rady ERÚ ze dne ze dne 17. 12. 2019, č. j. 05790-24/2015-ERU, byla žalobkyně odvolána ze služebního místa představeného – ředitel sekce regulace v ČR – Energetického regulačního úřadu (dále jen „ERÚ“). Důvodem k odvolání žalobkyně byl zánik jejího služebního místa, ke kterému došlo v důsledku nabytí účinnosti systemizace služebních a pracovních míst pro rok 2020, schválené usnesením vlády č. 811 ze dne 18. listopadu 2019, dne 1. 1. 2020 (dále jen „Systemizace“). K podanému odvolání žalobkyně následně prvostupňové rozhodnutí potvrdil žalovaný rozhodnutím ze 14. 4. 2020, č. j. MV-29880-15-OSK-2020.

[2] Žalobkyně napadala rozhodnutí žalovaného žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). V ní namítla mj. účelovost a diskriminační povahu Systemizace, neboť její snahou mělo být účelové odstranění zaměstnanců, včetně žalobkyně. Za účelem prokázání svých tvrzení žalobkyně navrhla provést důkazy, včetně výslechů několika členů výboru Odborové organizace, členů Rady ERÚ či vedoucí oddělení interního auditu.

[3] Krajský soud ve věci rozhodl nejprve rozsudkem ze dne 30. 8. 2022, č. j. 31 Ad 12/2020 - 112, kterým žalobu zamítl. Nepojal žádné vážné pochybnosti vyvolávající podezření, že zvolená organizační struktura či její změna nemá sledovat legitimní zájmy a nemá žádný rozumný důvod, a slouží k šikaně či diskriminaci. Systemizaci a její konkrétní parametry proto věcně nepřezkoumal. Takto přitom rozhodl na základě obsahu spisu. Návrhy žalobkyně na provedení dokazování, včetně výslechu jí navržených osob, krajský soud zamítl pro nadbytečnost.

[4] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) rozsudkem ze dne 13. 11. 2023, č. j. 3 Ads 269/2022 - 36, rozsudek krajského zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že krajský soud opomenul některé žalobkyní tvrzené skutečnosti a navržené důkazy. Nesprávnými shledal rovněž některá základní východiska týkající se posouzení namítané účelovosti, resp. diskriminační povahy Systemizace. Krajskému soudu tak uložil *„zabývat se důkazními návrhy, jimiž chce stěžovatelka prokázat svá tvrzení ohledně účelové, resp. diskriminační povahy Systemizace a na základě ní přijaté změny organizační struktury. S ohledem na další dílčí nedostatky (význam personálního auditu, opomenutí dalších stěžovatelkou tvrzených skutečností) poté přísluší krajskému soudu tuto otázku znovu posoudit.“*

[5] Krajský soud rozsudkem ze dne 24. 6. 2024, č. j. 31 Ad 12/2020 - 298, žalobu zamítl. V návaznosti na zrušující rozsudek NSS provedl krajský soud svědecké výslechy žalobkyní navržených osob: zástupců odborové organizace ERÚ a členů Rady ERÚ v době přijetí Systemizace. Z výpovědí členů Rady ERÚ nicméně nevyplývalo, že by se v případě Systemizace mělo jednat o úkony, které by měly směřovat cíleně proti žalobkyni případně jiným nepohodlným pracovníkům. Na základě svědeckých výpovědí a dalších důkazů krajský soud naopak zjistil, že žalobkyně nebyla hodnocena tehdejší Radou ERÚ pozitivně. Sekce žalobkyně navíc vykazovala nejvyšší počet řídicích pracovníků ve vztahu k standardním služebním místům a při zpracování auditu neposkytla potřebné podklady. Důvody Systemizace a jejího provedení, které uvedli členové Rady ERÚ, považoval krajský soud za logické. Neshledal naopak žádné indicie svědčící o účelovém či diskriminačním postupu Rady ERÚ vůči žalobkyni, a to ani s ohledem na jednotlivé okolnosti, na které žalobkyně v žalobě poukazovala.

[6] Výrokem IV. napadeného rozsudku krajský soud rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit České republice náhradu nákladů řízení ve výši, která bude specifikována samostatným usnesením. Usnesení pak krajský soud vydal dne 6. 11. 2024, pod č. j. 31 Ad 12/2020 - 324, jímž žalobkyni uložil povinnost zaplatit na účet soudu do 15 dnů ode dne doručení uvedeného usnesení částku 1 713 Kč. Tato částka odpovídá soudem přiznanému svědeckému (ušlý výdělek a náhrada hotových výdajů) jednomu z vyslechnutých svědků.

pokračování

II. Kasační stížnost žalobkyně, její doplnění a vyjádření žalovaného

[7] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu kasační stížností. Její důvody spatřuje v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud (dále také jen „NSS“) napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatelka předně namítá, že v řízení došlo k *vážné procesní vadě při provádění výslechu osob a hodnocení jejich výpovědí*. Tuto vadu konkrétně spatřuje v tom, že tři osoby byly krajským soudem vyslechnuty v postavení svědků, ačkoli vypovídaly k otázkám, které se týkaly jejich činnosti jakožto členů Rady ERÚ, a tudíž fakticky vystupovaly v postavení členů statutárního orgánu právnické osoby. Výslech členů statutárního orgánu se přitom podle judikatury NSS i Nejvyššího soudu provádí nikoli jako výslech svědka, ale jako výslech účastníka řízení. Podle stěžovatelky měl proto krajský soud provést výslech těchto osob stejným způsobem jako výslech účastníka řízení [přiměřeně podle § 126a a § 131 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s.] a rovněž výpovědi hodnotit jako výpovědi členů statutárního orgánu. Význam této vady stěžovatelka spatřuje v tom, že svědek má na rozdíl od účastníka řízení povinnost vypovídat pravdu, což má vliv na posouzení věrohodnosti výpovědi. Jelikož tedy krajský soud vyslechl bývalé členy Rady ERÚ jako svědky a jejich výpověď nesprávně hodnotil jako svědeckou výpověď, zatížil podle stěžovatelky své rozhodnutí vadou, pro kterou je nutné napadený rozsudek zrušit. V tomto směru stěžovatelka poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu, která vyslechnutí účastníků řízení jako svědků považuje za zásadní vadu dokazování.

[9] Kromě toho stěžovatelka namítá *nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v rozsahu výroku IV.*, jímž jí uložil povinnost zaplatit České republice náhradu nákladů řízení ve výši, která bude specifikována samostatným usnesením. Tento výrok totiž není v napadeném rozsudku nijak odůvodněn. Poukazuje na judikaturu Ústavního soudu, dle níž musí soud v rozhodnutí vyložit důvody, pro které uložil účastníku řízení povinnost k náhradě nákladů řízení. Důvody, proč tak krajský soud učinil, však nejsou vzhledem k absenci odůvodnění tohoto výroku seznatelné.

[10] V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že usnesením krajského soudu č. j. 31 Ad 12/2020 - 424 jí byla uložena povinnost zaplatit České republice částku 1 713 Kč. V něm krajský soud pouze uvedl, že je stěžovatelka povinna zaplatit tuto částku jako svědecké přiznané jednomu ze svědků (tvořící ušlý výdělek a náhradu hotových výdajů). Není však zřejmé, jakému konkrétnímu svědku bylo svědecké přiznáno, jakou část svědeckého tvořilo jízdné a jakou část náhrada ušlého výdělku, ani jak jednotlivé částky, z nichž se mělo svědecké skládat, soud stanovil. Rovněž toto samotné usnesení je proto nepřezkoumatelné. Navrhla proto jeho zrušení.

[11] Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout. Souhlasí sice se stěžovatelkou, že vyslechnuté osoby (bývalí členové Rady ERÚ) se nacházely v postavení členů statutárního orgánu. Podle jeho názoru však tyto osoby nemohly být vyslechnuty jako účastníci řízení dle § 126a o. s. ř. Toto ustanovení totiž dopadá pouze na výslech členů statutárního orgánu právnické osoby, která je sama účastníkem řízení. V projednávané věci však Rada ERÚ není účastníkem řízení; tím je na straně žalovaného nejvyšší státní tajemník.

Uvedené ustanovení proto není aplikovatelné. Podle žalovaného proto krajský soud postupoval správně, když stěžovatelkou navržené fyzické osoby, které byly členy statutárního orgánu ERÚ (Rady ERÚ) v době přijetí Systemizace, vyslechl v postavení svědků, neboť jiné postavení v řízení jim přiznat nemohl. Neodůvodnění výroku o povinnosti nahradit náklady řízení poté podle žalovaného nemůže způsobit nepřezkoumatelnost celého napadeného rozsudku. Proto navrhuje, aby NSS v případě, že shledá v této části kasační stížnost důvodnou, zrušil napadený rozsudek pouze v rozsahu výroku IV. Rozhodnutí o nákladech řízení v samostatném usnesení nicméně považuje žalovaný za souladné s § 61 odst. 1 s. ř. s.

III. Právní posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) se nejprve zabýval splněním formálních podmínek řízení o kasační stížnosti. Ačkoli ta směřuje proti opětovnému rozhodnutí krajského soudu poté, co NSS jeho předchozí rozhodnutí ve věci zrušil, je přípustná. Stěžovatelka totiž namítá vady, kterých se měl krajský soud dopustit až v návaznosti na zrušující rozsudek kasačního soudu (konkrétně vady ve vedení dokazování a částečnou nepřezkoumatelnost). Přípustnost kasační stížnosti NSS posoudil též v rozsahu, v němž společně s napadeným rozsudkem napadá i navazující usnesení ze dne 6. 11. 2024, č. j. 31 Ad 12/2020 - 313. Také v tomto případě dospěl k závěru, že je přípustná. Byť se jedná o samostatné usnesení krajského soudu, jeho vydání má nicméně svůj základ ve výroku IV. napadeného rozsudku (konkretizuje výši částky, kterou má stěžovatelka povinnost zaplatit České republice na náhradu nákladů řízení). Kasační stížnost přitom výrok IV. napadeného rozsudku výslovně napadá. Současně nemíří výlučně proti náhradě nákladů řízení (srov. § 104 odst. 2 s. ř. s.), ale namítá též vady v provádění a hodnocení důkazů. Je tudíž přípustná (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, č. 2116/2010 Sb. NSS).

[13] Napadený rozsudek proto NSS přezkoumal v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů. Přihlížel při tom k případným vadám, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost **není důvodná**.

III. A. Namítané vady při dokazování (výslechy členů Rady ERÚ)

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil namítané vady dokazování. Podstata kasačních námitek stěžovatelky spočívá v tom, že tři bývalí členové Rady ERÚ byli nesprávně vyslechnuti jako svědci, ačkoli měli být s ohledem na jejich postavení členů statutárního orgánu právnické osoby vyslechnuti jako účastníci řízení. V tom spatřuje závažnou vadu, která měla vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

[16] Soudní řád správní neobsahuje vlastní výčet důkazních prostředků a neupravuje ani podrobný způsob jejich provádění. Ustanovení § 52 odst. 1 s. ř. s. pouze stanovuje, že soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, přičemž může provést i důkazy jiné. Na samotné provádění jednotlivých důkazů v řízení před správními soudy se proto v souladu s § 64 s. ř. s. přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu.

pokračování

[17] Podle § 126a odst. 1 o. s. ř. platí, že *[f]yzická osoba, která má vypovídat o okolnostech, týkajících se právnické osoby a nastalých v době, kdy byla jejím statutárním orgánem nebo členem tohoto orgánu, je povinná dostavit se na předvolání k soudu v řízení, jehož účastníkem je tato právnická osoba* [podtrženo NSS]. Podle odstavce druhého téhož ustanovení se taková osoba vyslechne podle právní úpravy obsažené v § 131 o. s. ř., jenž upravuje výslech účastníka řízení.

[18] Z uvedeného plyne, že současného či bývalého člena statutárního orgánu nelze v řízení vyslechnout jako svědka, týká-li se výslech období, kdy vykonával svoji funkci. To potvrdila i judikatura NSS (srov. např. rozsudek NSS ze dne 20. 9. 2017, č. j. 6 Afs 237/2017 - 23, bod 16). Tento závěr však dopadá pouze na ty případy, kdy je dotčená právnická osoba *sama účastníkem řízení*. Je tomu tak z důvodu, že za právnickou osobu, která je účastníkem řízení, jedná právě její statutární orgán. Musí proto být vyslechnut v obdobném postavení jako účastník řízení.

[19] V projednávané věci není ERÚ účastníkem řízení. Tím je na straně žalované nejvyšší státní tajemník. Žalovanému lze proto přisvědčit, že § 126a o. s. ř. na výslech bývalých členů Rady ERÚ nedopadal. Již z toho důvodu nelze kasační argumentaci stěžovatelky přisvědčit.

[20] Z odůvodnění napadeného rozsudku je navíc zřejmé, že krajský soud hodnotil výpovědi bývalých členů Rady ERÚ s vědomím, že tyto osoby působily ve vedení správního úřadu (ERÚ), v němž stěžovatelka pracovala na místě představeného, z něhož byla odvolána. Nic nenasvědčuje tomu, že by jí přikládal větší věrohodnost pouze z důvodu jejich postavení, nebo faktu, že dané osoby vyslechl jako svědky. To ostatně netvrdí ani samotná stěžovatelka, která se ve své kasační stížnosti omezuje na namítnutí čistě formální vady bez vyvození jakýchkoli materiálních důsledků, jež by mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku. K výslechu členů Rady ERÚ navíc krajský soud přistoupil právě z důvodu, že na tom trvala sama stěžovatelka, čímž jí dal dostatečnou příležitost svá tvrzení o diskriminační, resp. účelové povaze Systemizace prokázat. Zjištěný skutkový stav přitom krajský soud vyhodnotil na základě celé řady jím provedených důkazů, přičemž podrobně odůvodnil, proč skutkové verzi prosazené stěžovatelkou nepřisvědčil.

[21] Závěrem NSS uvádí, že za právě popsaných okolností věci se mu nejeví argumentace stěžovatelky ani jako logická. Krajský soud vlastně vyslechl stěžovatelkou navržené osoby jako svědky, a tudíž na ně kladl zvýšené nároky v rovině požadavku na pravdivost jejich výpovědi. Stěžovatelka se nicméně přesto snaží výpovědi těchto osob zpochybnit tvrzením, že podle jejího názoru měly nesprávně stanovenou povinnost vypovídat pravdu. Pokud však tito svědci pod hrozbou trestného činu křivé výpovědi uvedli skutečnosti, které nepodporují skutkovou verzi stěžovatelky, těžko lze očekávat, že by jejich výpověď byla při výslechu v nižším standardu (jako účastníci řízení) pro stěžovatelku příznivá. Čistě procesní pochybení, kterého se navíc z důvodů uvedených výše krajský soud nedopustil, by tak vlastně šlo ve prospěch stěžovatelky.

[22] Kasační námitky týkající se vad dokazování proto nejsou důvodné.

III. B. Přezkoumatelnost výroku o náhradě nákladů řízení

[23] Stěžovatelka dále namítá *nepřezkoumatelnost* napadeného rozsudku v rozsahu jeho výroku IV., jímž jí uložil povinnost zaplatit České republice náhradu nákladů řízení ve výši, která bude specifikována samostatným usnesením. Stejně tak považuje za nepřezkoumatelné toto samostatné usnesení (č. j. 31 Ad 12/2020 - 324), jímž krajský soud stanovil výši náhrady jako 1 713 Kč.

[24] Krajský soud výrok IV. napadeného rozsudku skutečně nijak neodůvodnil, neboť v okamžiku jeho vydání ještě jejich výši neznal. Nejvyšší správní soud nicméně připomíná, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost *skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat* (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64).

[25] O takovou vadu se v projednávané věci nejedná. Zákonnost výroku IV. napadeného rozsudku, stejně jako na něj navazujícího samostatného usnesení č. j. 31 Ad 12/2020 - 324, které je nutné vnímat jako jeden celek, má oporu v platné právní úpravě, stejně jako obsahu soudního spisu.

[26] Z § 60 odst. 4 s. ř. s. plyne právo státu na náhradu nákladů řízení proti neúspěšnému účastníkovi řízení, pokud jde o ty náklady, které stát sám platil. Takovým nákladem je například právě svědecké přiznané svědkovi v souvislosti s účastí na jednání u soudu (srov. § 139 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.). Tomuto právu státu poté odpovídá povinnost v řízení neúspěšného účastníka vynaložené náklady nahradit. Povinnost k náhradě nákladů řízení, které stát vynaložil, tak pro stěžovatelku s ohledem na její neúspěch ve věci *plyne již přímo ze znění právní úpravy*.

[27] Současně platí, že podle § 60 odst. 2 s. ř. s. může předseda senátu výši nákladů určit až v písemném vyhotovení rozsudku nebo usnesení. Není přitom vyloučeno, aby rozhodnutím ve věci samé soud uložil pouze povinnost k náhradě nákladů, přičemž výši této náhrady specifikoval nikoli v jeho písemném vyhotovení, ale v samostatném usnesení.

[28] Z obsahu spisu současně plyne, že svědek Ing. R. K., Ph.D. uplatnil u krajského soudu právo na svědecké (cestovné a náhradu ušlého výdělku). Usnesením ze dne 9. 7. 2024, č. j. 31 Ad 12/2020 - 313, obsaženým v soudním spise, krajský soud toto svědecké přiznal v celkové výši 1 713 Kč, z toho 813 Kč jako náhradu hotových výdajů a 900 Kč jako náhradu ušlého výdělku. Zatímco v případě hotových výdajů krajský soud vyšel z kopií jízdenek (z Prahy do Brna a zpět a místního jízdného v Praze), výši ušlého výdělku vypočetl jako násobek zmeškaných hodin (8) a minimální hodinové mzdy (112,50 Kč). Na toto usnesení následně krajský soud odkázal i v usnesení ze dne 6. 11. 2024, č. j. 31 Ad 12/2020 - 324, jímž specifikoval částku náhrady nákladů, kterou musí stěžovatelka České republice zaplatit.

[29] Nejvyšší správní soud ověřil, že jsou v soudním spise založeny kopie cestovních dokladů, které odpovídají částce hotových výdajů vypočteným krajským soudem. Nic nelze vytknout ani výpočtu ušlého výdělku. Jelikož svědek nedoložil potřebné doklady, vyšel krajský soud korektně z počtu zmeškaných hodin a výše minimální mzdy podle nařízení vlády č. 567/2006 Sb.

pokračování

[30] Byť tedy odůvodnění IV. výroku napadeného rozsudku postrádá výslovný odkaz na právní úpravu, podle níž byla stěžovatelce uložena povinnost nahradit České republice náhradu nákladů řízení, nejedná se podle názoru NSS o natolik závažnou vadu, která by způsobovala jeho nepřezkoumatelnost. S ohledem na obsah soudního spisu netrpí vadou nepřezkoumatelnosti ani navazující samostatné usnesení krajského soudu č. j. 31 Ad 12/2020 - 324.

[31] Závěrem NSS dodává, že rozhodnutí o uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení ani o její výši specifikované v samostatném usnesení nemůže být pro stěžovatelku překvapivé. Tato povinnost k náhradě nákladů řízení totiž jednoznačně vyplývá již ze samotné právní úpravy. Byla to navíc právě stěžovatelka, která provedení výsledků osob v řízení před krajským soudem sama navrhla. Pro případ, že ve věci nebude úspěšná, proto musela počítat s tím, že jí může být uložena povinnost nahradit státu náklady vynaložené v souvislosti s provedeným dokazováním.

[32] Ani námitky nepřezkoumatelnosti proto nejsou důvodné.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[34] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka v řízení neměla úspěch. Nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. tohoto rozsudku). Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnost úspěšný, poté žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud mu tak náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2025

Michal Bobek
předseda senátu